

گفت‌وگو

گفت‌وگوی «جوان» با کبری خدابخش دهقی، نویسنده کتاب تقریظی زندگی شهید قربانخانی

«مجید بربری» را مقدس نکردم، او متحول شد

حرف حساب

برنامه‌های هفته کتاب نیاز به آسیب‌شناسی دارد

■ ابوالفضل هاشمی
مدیر انتشارات «دبیزش»

سال‌ها به واسطه سستی که در بدنه وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی داشتیم، در جلسات برگزاری برنامه‌های هفته کتاب این وزارتخانه حاضر می‌شدم. به نظر می‌رسد برخی برنامه‌های هفته کتاب، تکرار مکررات است و این تکرار، دالزدگی در جامعه هدف ایجاد می‌کند.

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی باید مشخص کند جامعه هدف برنامه‌های هفته کتاب چه کسانی هستند؟ دانش‌آموزان، ناشران، خوانندگان و مخاطبان تخصصی، جامعه هدف برنامه‌های هفته کتاب هستند یا طیف‌های مختلفی از بدنه نشر و کتاب و مردم؟ اگر دسته دوم هدف هستند، آیا برای همه این مخاطبان برنامه‌های کاربردی تدارک دیده می‌شود؟

هیچ‌گاه آسیب‌شناسی از برنامه‌های هفته کتاب انجام نشده یا گزارشی منتقد از اجرای برنامه‌ها داده نشده است تا مشخص شود آیا برگزاری این برنامه‌ها در هفته کتاب تأثیرگذار بوده است یا خیر؟ البته به نظر می‌رسد باید در تولید و اجرای این برنامه‌ها تجدیدنظر شود.

کشورمان با یک بحران فرهنگی روبه‌رو است؛ اینکه امروز کتاب کاغذی، با چاپ دیجیتال و ۱۰ نسخه‌ای منتشر می‌شود، یک بحران است. اگر این برنامه‌ها تأثیرگذار بود، شمارگان کتاب در کشور از ۳هزار نسخه به ۱۰۰ و ۱۰ نسخه نمی‌رسید.

حمایت‌های مادی و معنوی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی از ناشران و بدنه نشر موجب می‌شود ناشران فعالانه در اجرای برنامه‌های هفته کتاب همگام شوند و برای تعامل و همکاری بیشتر با وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی همراهی کنند.

در دوره‌ای که وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی کنونی در سمت معاون امور فرهنگی در وزارتخانه بود، برنامه‌های موفقی مانند پایتخت کتاب و جشنواره روستاهای دوستدار کتاب شکل گرفت، این برنامه‌ها می‌تواند با تنوع بیشتر ادامه پیدا کند.

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی در آن زمان با اجرای برنامه‌های متنوع فرهنگی تلاش کرد نام فرهنگ در وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی را به اندازه بخش ارشاد این وزارتخانه پررنگ کند. خوشبختانه در آن دوره برنامه‌های هفته کتاب از محدودشدن به وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی فراتر رفت و وزارت کشور، کانون فرهنگی - هنری مساجد، نهاد کتابخانه‌های عمومی، شهرهای دا و سازمان‌های دیگر در اجرای برنامه‌های هفته کتاب مشارکت کردند.

هفته کتاب را نباید محدود به یکسری رونمایی، افتتاح و مصاحبه‌های تکراری کرد. شمارگان اندک کتاب در کشور یک معضل جدی است، اینکه تعداد ناشران و نویسندگان روبه‌روز کاهش پیدا می‌کند، یک آسیب است. همه این نکات نیازمند آسیب‌شناسی است. هفته کتاب فقط برای ناشران بزرگ نیست. باید پرسید این ناشران که هر سال در هفته کتاب حضور دارند و بعضاً تقدیر می‌شوند، آیا تأثیرگذار نیز هستند؟ گاهی یک ناشر با پنج عنوان کتاب، بسیار تأثیرگذارتر از یک ناشر بزرگ است. آیا ناشران و مردم پلتفرمی دارند که خواسته‌ها و نیازهای‌شان را در آنجا با مسئولان وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در میان بگذارند.

آیا یک میز مذاکره در وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی برای تعامل با بخش‌های مختلف این وزارتخانه وجود دارد؟ البته وجود میز خدمت به معنای تعامل با بدنه‌های مختلف فرهنگی نیست و همان بوروکراسی اداری است. میز خدمت، تعامل بدون واسطه با مدیران بخش‌های مختلف وزارت ارشاد است.

تلویزیون

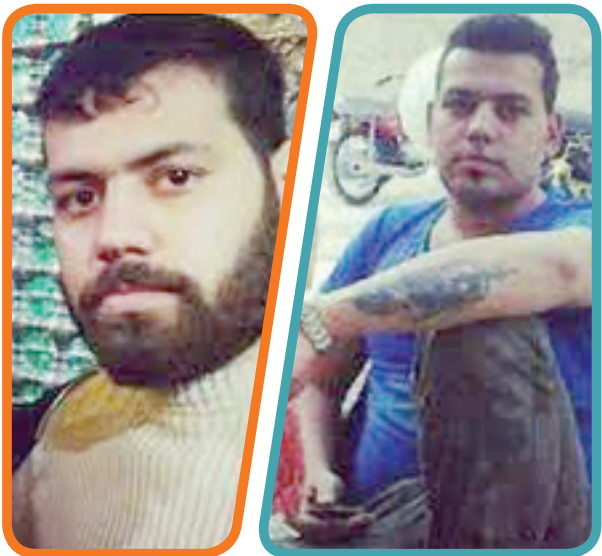
سانسور تصویر «هندوانه» در شبکه بریتانیایی

شبکه آی‌تی‌وی ایکس یک قسمت از برنامه «بیگ برادر» را از دسترس خارج کرد تا نماد پرچم فلسطین را که روی تیشرت یکی از شرکت‌کنندگان بود، سانسور کند. به گزارش فارس یکی از شرکت‌کنندگان در اپیزودی از برنامه «بیگ برادر» یک تیشرت سیاه با تصویر یک هندوانه که نماد پرچم فلسطین است، به تن داشت. پس از پخش این قسمت، این شبکه بریتانیایی آن را حذف و مجدداً پس از سانسور هندوانه از روی تیشرت و سیاه کردن کامل لباس همان منتشر کرد. هندوانه یکی از محصولات کشاورزی در فلسطین به ویژه نوار غزه است و به دلیل وجود رنگ‌های مشابه پرچم فلسطین، قرمز، سبز، سفید و سیاه به عنوان نماد این کشور مورد استفاده قرار می‌گیرد. سنجشگوی این برنامه اپیزودیک اعلام کرد که آنها اجازه ورود هیچ وسیله شخصی را که ممکن است با سیاست‌های شبکه در تضاد باشد، به استودیوی این برنامه نمی‌دهند و از اینکه متوجه نماد پرچم فلسطین روی لباس همان نشده‌اند، عذرخواهی کرد.

این شبکه در بیانیه‌ای گفت: «ما از اینکه پیامدهای این آیتم خاص در بررسی‌های‌مان به طور کامل درک نشده، متأسفیم و بابت هرگونه ناراحتی عذرخواهی می‌کنیم. به بینندگان اطمینان می‌دهیم «بیگ برادر» از پیامدهای این تصویر بی‌خبر بوده است.» این نماد نخستین‌بار پس از جنگ شش‌روزه در سال ۱۹۶۷ پدید آمده؛ زمانی که نمایش عمومی پرچم فلسطین در غزه و کرانه باختری به جرم کفیری تبدیل شد و از هندوانه برای اعتراض استفاده کردند.

کمپین همبستگی با فلسطین و دیگر فعالان می‌گوید این نماد به «حق همه فلسطینیان برای آزادی، برابری و عدالت» اشاره دارد.

هندوانه در جریان جنگ یک‌ساله رژیم صهیونیستی علیه مردم تحت محاصره غزه که تاکنون به شهادت بیش از ۴۳هزار نفر منجر شده است، مجدداً به نمادی پررنگ برای حمایت از فلسطینی‌ها بدل و در تظاهرات در سراسر جهان روی پلاکاردها حک شد. در طول یک سال گذشته، در بسیاری از رویدادهای هنری نیز تصویر هندوانه روی لباس شماری از هنرمندان به حمایت از مردم غزه نقش بسته است. جنبش مقاومت اسلامی فلسطین، حماس، در روز هفتم اکتبر ۲۰۲۳ در پاسخ به بیش از هفت دهه اشغال فلسطین و نزدیک به دو دهه محاصره غزه، زندان و شکنجه هزاران فلسطینی، عملیات نظامی «طوفان الاقصی» را علیه رژیم اسرائیل آغاز کرد. رژیم صهیونیستی در پاسخ به این عملیات، بمباران سنگینی را علیه نوار غزه آغاز کرد و این منطقه را تحت محاصره کامل قرارداد. بیش از ۷۰درصد از کشته‌شدگان در این جنگ را زنان و کودکان تشکیل می‌دهند. همچنین در پی حملات هوایی و زمینی ارتش رژیم صهیونیستی ۲میلیون نفر از ساکنان غزه آواره شده‌اند.

■ مصطفی شاه‌کرمی

چند وقت پیش و در ایام بزرگداشت هفته دفاع مقدس بود که خبر تقریظ رهبر معظم انقلاب بر کتاب «مجید بربری» به قلم کبری خدابخش دهقی منتشر شد و حالا قرار است همزمان با روز قهرمان در روز ۳۰آبان از این تقریظ رونمایی شود. این کتاب که از سوی انتشارات دارخوین منتشر شده در رابطه با زندگی شهید مجید قربانخانی است که از او با عنوان حر مدافعان حرم یاد می‌شود. به بهانه مزین‌شدن این کتاب به تقریظ رهبر معظم انقلاب «جوان» در گفت‌وگو با نویسنده این اثر به ابعاد فرمی و محتوایی آن پرداخته است. کتاب «مجید بربری» که پس از انتشار خبر تقریظ رهبر معظم انقلاب بر آن مورد اقبال مخاطبان قرار گرفته و به آستانه ۴۰هزار نسخه رسیده، قرار است به زبان عربی ترجمه و در کشور های مقصد توزیع شود.

چه موقع از تقریظ رهبر معظم انقلاب بر کتاب‌تان مطلع شدید؟

یک روز از طرف سایت رهبری با من تماس گرفتند و گفتند می‌خواهیم با شما در مورد کتاب‌تان مصاحبه کنیم. حقیقتاً من ابتدا با آن خبرنگاری که تماس گرفته بود گلابه‌هایی را مطرح کردم مبنی بر اینکه من معلم نمونه شدم ولی به دیدار با رهبری رفتم، این همه کتاب در مورد شهدای مدافع حرم نوشتم ولی دیدار آقا رفتم، خبرنگار بودم، نویسنده بودم، مادر بودم، اصفهانی بودم ولی دیدار با رهبری نرفتم. بعد از این گلابه‌ها گفتم لاقول آدرس بدهید تا کتاب‌هایم را برای ایشان بفرستم تا آنها را مطالعه کنند. این ماجرا تمام شد ولی یک ساعت بعد ناشر به من زنگ زد و گفت از دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آقا تماس گرفتند و خواستند که ما فردا برویم تهران! این اتفاقات در شهریور ماه افتاد. فردای آن روز دفتر حفظ آثار رهبری که رفتم در یک جلسه‌ای با حضور چند نفر دیگر از کتابخوان‌بودن رهبری صحبت شد و یکی از آن آقایان گفتند که کتاب مجید بربری را حضرت آقا خوانده و روی آن تقریظ نوشته‌اند. من باورم نمی‌شد و حسابی جا خوردم نمی‌دانستم باید چه کار کنم. شادی و شغفی در وجودم شکل گرفت که فکر نمی‌کنم هیچ‌وقت دیگر آن را حس کنم. خیلی شیرین و دلچسب بود.

چطور شد این کتاب را نوشتید؟

سال ۱۳۹۵ مصاحبه‌هایی که با خانواده شهدای مدافع حرم می‌گرفتم در خبرگزاری شرق و سایت رجاپوز منتشر می‌شد. به واسطه کانال‌های ارتباطی که داشتم با شهدای حرم و خانواده‌های‌شان آشنا می‌شدم. اردیبهشت سال ۱۳۹۵ بود که در یک کانال تلگرامی خبر و عکس‌های دیدار عموهای فیتیه‌ای با خانواده شهید مجید قربانخانی را دیدم. برایم عجیب بود که چرا عموهای فیتیه‌ای باید بروند منزل این شهید، مگر چه کسی بوده که اینها رفته‌اند سراسراش؟ یا به هر شکلی بود شماره خواهر شهید را گرفتم و ارتباط ما بهم شروع شد. بعد از صحبت کردن با خواهرش بود که فهمیدم مجید قهوه‌خانه‌داشته و همیشه چاقو همراهش بوده است، به بخشی از این حرف‌ها در گزارشی که برای مشرق نوشته بودم، اشاره کردم. سردبیر سایت مشرق تیتیر مطلب را عوض کرده و نوشته بود: «خالکوبی مجید سوزوکی در خان طومان سوریه به خاک سپرده شد.» سحر ماه رمضان بود که به من پیام داد و گفت این خبر از سر شب (موقع انتشار) تا حالا ۲۰هزار بار خوانده شده و آمار سایت ما را بالا برده است. همین موضوع اتفاقاً باعث شد تصمیم بگیرم کتابش را بنویسم.

پروسه نوشتن کتاب چقدر طول کشید؟

تقریباً حدود ۱/۵ سال طول کشید؛ از اواخر سال ۱۳۹۵ کار را شروع کردم و اوایل سال ۱۳۹۷ کتاب منتشر شد.

این کتاب را با چه سبک نوشتاری تألیف کردید؟

در بقیه کتاب‌هایم معمولاً از تولد یا از دواج شهید شروع می‌کردم و نهایتاً هم به نحوه شهادت و خاطرات آن ایام ختم می‌شد. اما چون این شهید بین شهدای حرم خیلی خاص بود، می‌خواستم کتابش هم خاص و متفاوت باشد، در واقع خاص بودن سبزه باعث شد در کتاب مجید بربری از شهادت مجید شروع کردم، چون یک تولد دوباره را می‌او محسوب می‌شود، بعد به صورت فلاش‌بک شروع به نوشتن خاطرات و زندگی شهید قربانخانی کردم. در واقع به صورت راوی اعانی کل ابتدای کتاب را نوشتم اما در پایان اعضای خانواده شهید خاطرات‌شان را در مورد او بازگو می‌کنند. من برای نوشتن خاطرات این شهید با نویسندگان مختلفی مانند رضا امیرخانی

مشورت کردم. وقتی موضوع را با آقای امیرخانی مطرح کردم، توصیه کرد شخصیت اصلی این کتاب را مقدس نکنم و اگر قصد چنین کاری دارم، اصلاً درباره او ننویسم. من برای نگارش این خاطرات، با مسئله‌ای مواجه بودم که باید آن را به گونه‌ای حل می‌کردم. گاهی با مسائلی روبه‌رو می‌شدم که از خط قرمزهای جامعه فراتر می‌رفت و اگر آنها را بیان می‌کردم، درست نبود، در عین حال باید توجه می‌کردم که باید بخشی از این مسائل بیان شود تا شخصیت پردازی کتاب به درستی صورت گیرد و تغییر روحیه شخصیت برای مخاطب روشن شود. گوهری در وجود این شهید بود که باعث شد مسیر زندگی‌اش تغییر کند و آن، لقمه حلالی بود که از کودکی با آن بزرگ شد. شهید قربانخانی در طول زندگی کارهایی انجام می‌دهد، اما بعد از سفر کربلا تصمیم می‌گیرد تغییر کند و این تغییر را می‌توان در نحوه زندگی او بعد از سفر دید.

چطور شد که نویسنده شما چنین توصیه‌ای کرد؟

من از دوران مدرسه به نوشتن خیلی علاقه داشتم تا جایی که زنگ انشا برایم جذاب‌ترین زنگ بود. معمولاً در دوران مدرسه از بچه‌ها می‌پرسند که وقتی بزرگ شدید می‌خواهید چه کاره شوید و من می‌گفتم نویسنده! هم‌کلاسی‌هایم همیشه به تمسخر من ازخاتم نویسنده صدامی‌زند. همین علاقه‌مندی‌ها باعث شد در دوره‌های استاد سرشار شرکت کنم و باره و روش نویسندگی آشنا شوم. مدتی هم در مؤسسه اوج دوره‌های نویسندگی را گذراندم. بعد هم که با دوستان روایت فتح آشنا شدم، البته تا پیش از انتشار اولین کتابم چند تا رمان نوشتم ولی هیچ موقع آنها را منتشر نکردم.

اولین کتابی که نوشتید چه کتابی بود؟

اولین کتابی که نوشتم، اسمش «به همین سادگی» بود که مشکل از ۲۲ داستان کوتاه از ۳۲فرمانده دفاع مقدس بود و دومین کتابم به اسم «چشم روشنی» در مورد شهدای مدافع حرم بود. شاید برای‌تان جالب باشد که بدانید یکی از روایان کتاب چشم روشنی شهید حججی بودند و من آنجا با ایشان آشنا شدم. بعدها که محسن حججی شهید شد، کتاب «محسن‌ما» را نوشتم. این روزها هم در حال انجام کارهای پژوهشی کتابی با محوریت شهید زاهدی هستم که در کنسولگری کشورمان در سوریه به شهادت رسید.

برای نوشتن کتاب از چه منابعی استفاده کردید؟

برای نوشتن کتاب به غیر از خانواده شهید قربانخانی از روایت و خاطرات دوستان قبل و بعد از تحول شخصیتی شهید قربانخانی استفاده کردم.

وجه تسمیه کتاب چیست و چطور به این اسم رسیدید؟

ما ابتدا نام کتاب را پناه حرم گذاشتیم، چون یک نوحه‌ای هست که شهید آن را خیلی دوست داشته و مدام می‌خوانده(پناه حرم، داره می‌یزد) و حتی چاپ اول کتاب‌هم با همین نام منتشر ولی دیدیم که این اسم نمی‌تواند خاصه‌های شخصیتی مجید را برساند. وقتی برای رونمایی از کتاب به خبرگزاری دفاع مقدس رفتم، رجاپوزخی از دوستان پیشنهاد کردند نام کتاب را تغییر دهیم، به شکلی که به شخصیت خود مجید هم اشاره داشته باشد، چون در محله یافت‌آباد همه این شهید را با اسم مجید بربری می‌شناسند، اگر این نام را بر کتاب بگذارید، خیلی بهتر است. وقتی موضوع را با خانواده شهید قربانخانی مطرح کردم اصلاً راضی نبودند به خصوص مادر شهید قبول نمی‌کرد ولی بعد از شنیدن صحبت‌ها و استدلال‌های ما به این تغییر نام رضایت دادند و اسم کتاب در چاپ‌های بعدی به مجید بربری تغییر پیدا کرد.

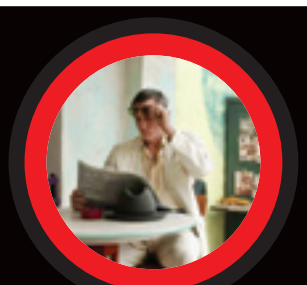

نمایش دوباره یک فیلم محبوب

اگران مجدد «میان ستاره‌ای» نولان به صورت آیتمکس

«میان ستاره‌ای» کریستوفر نولان در دهمین سالگرد اکرانش، در قالب آیتمکس روی پرده می‌رود. فیلم «میان ستاره‌ای» کریستوفر نولان که یک حماسه فضایی محصول ۲۰۱۴ است و چندین نامزدی اسکار به دست آورد، در دهمین سالگرد اکرانش، بار دیگر راهی سینماها می‌شود. در این فیلم متیو مک‌کنزی، آن هاتاوی و مت دیمون نقش آفرینی کرده بودند. این فیلم از ششم دسامبر در سینماهای آیتمکس به مدت ۷۰مجموعه‌ای و دیجیتال در شهرهای منتخب ایالت‌های نیویورک، کالیفرنیا، تگزاس، آرژونوا، اندیانا و فلوریدا روی پرده خواهد رفت.

«میان ستاره‌ای» ۷۳۰میلیون دلار در سطح جهان فروخت و پنج نامزدی اسکار به دست آورد و برای بهترین جلوه‌های ویژه اسکار گرفت. نولان سال‌ها از نزدیک با آیتمکس کار کرده و سه گانه «شوالیه تاریکی» برادران وارنر را هم به همین ترتیب ساخته است. سال پیش نولان با «وپنهایم» که برای نیویورسال ساخته شد، نزدیک یکمیلیارد دلار در باکس آفیس جهانی فروش کرد که ۱۹۰میلیون دلار آن از سینماهای آیتمکس به دست آمد. وی همکاری با آیتمکس را در فیلم بعدی خود که با بازی مت دیمون برای نیویورسال ساخته می‌شود و قرار است جولای ۲۰۲۶ در سینماها اکران شود، ادامه می‌دهد. مدیران آیتمکس به تازگی گفته‌اند نولان برای این فیلم از فناوری جدیدی که تاکنون در فیلمی استفاده نشده است، استفاده می‌کند.

تعطیلی جشنواره «موبی» ترکیه پس از ممنوعیت فیلم همجنس‌بازانه

پس از اینکه مقامات محلی در ترکیه نمایش فیلم «کوئیر» به کارگردانی لوکا گوادانینو را ممنوع اعلام کردند، «موبی» سرویس استریم آثار هنری و مستقل، جشنواره بین‌المللی فیلم استانبول را لغو کرد.

این شرکت مستقر در لندن قرار بود جشنواره سالانه فیلم خود را بین هفتم تا دهم نوامبر در ترکیه برگزار کند و بزایری ۱۵ اثر از سراسر جهان بپاشد. بنا بود این فستیوال با نمایش فیلم همجنس‌بازانه «کوئیر» با بازی دنیل کریگ در نقش اصلی آغاز به کار کند، اما با ممنوعیت اکران از سمت فرمانداری منطقه کادیوکوری روبه‌رو شد. «ساعاتی قبل از آغاز جشنواره سال ۲۰۲۴ موبی در استانبول، از طریق اطلاعیه دفتر فرمانداری کادیوکوری به ما خبر داده شد که نمایش کوئیر، فیلم افتتاحیه فستیوال ممنوع شده است.» این را سرویس استریم در صفحه رسمی خود در اینستاگرام نوشت. موبی افزود که دفتر فرمانداری دلیل این ممنوعیت را «محتوای بحث‌برانگیز» ذکر کرده و به دلیل مسائل امنیتی مانع اکران فیلم شده است. این شرکت اقدام فرمانداری کادیوکوری را محکوم و آن را اعمال محدودیت بر نمایش آثار هنری و آزادی بیان؛ در ترکیه توصیف کرد. وزارت کشور ترکیه تاکنون واکنشی به این موضوع نشان نداده است.

این فیلم ۱۳۵ دقیقه‌ای که از رمان کوتاهی با همین عنوان نوشته ویلیام اس باروز اقتباس شده، درباره مردی به نام ویلیام لی است که در میان دانشجویان آمریکایی مکزیکوستی و صاحبان بارها گذران زندگی می‌کند و با مرد جوانی به نام آرتون آشنا می‌شود که به تازگی خدمت در نیروی دریایی آمریکا را به پایان رسانده است. دولت ترکیه نمایش فیلم‌ها و برگزاری رویدادهایی با مضامین همجنس‌گرایانه را ممنوع و آنها را خطری برای صلح اجتماعی و آرامش عمومی عنوان کرده است. در ماه فوریه، دفتر فرمانداری آنکارا جشنواره‌ای که فیلم‌های همجنس‌بازانه را تبلیغ می‌کرد، لغو کرد.